

Seurakunnanvaltuuston puheenjohtajana toimiminen ennen puheenjohtajan vaalin vahvistamista

KANTELU

Kantelija on 7.6.2024 oikeuskanslerille osoittamassaan kantelussa arvostellut Helsingin ortodoksisen seurakunnanvaltuuston kokouksessa 25.1.2024 valitun valtuuston puheenjohtaja A:n menettelyä.

Kantelun mukaan A oli 24.4.2024 valtuuston puheenjohtajana kutsunut valtuuston koolle ja toimittanut 2.5.2024 valtuuston jäsenille esityslistan valtuuston 23.5.2024 pidettävää kokousta varten. Kantelijan käsityksen mukaan A on toiminut lainvastaisesti ja ylittänyt toimivaltansa, koska hiippakunnan piispa ei ollut vielä ortodoksisen kirkon kirkkojärjestyksen edellyttämällä tavalla vahvistanut puheenjohtajan valintaa.

SELVITYS

Helsingin ortodoksinen seurakunta on 24.9.2024 antanut asiasta apulaisoikeuskanslerin siltä pyytämän selvityksen, johon sisältyy A:n 5.8.2024 päivätty selvitys. Selvitys lähetetään kantelijalle tämän päätöksen ohessa.

RATKAISU

Asiasta käytettävissä oleva selvitys

Kantelija on toimittanut kantelunsa liitteenä kantelussa mainitut kokouskutsun seurakunnanvaltuuston 23.5.2024 pidettävään kokoukseen ja kokouksen esityslistan. Lisäksi kantelun liitteenä ovat arkkipiispan seurakunnalle 13.2.2024 ja 6.5.2024 lähettämät kirjeet (dnrot 17/41/24 ja 54/41/24).

Kirjeessään 13.2.2024 arkkipiispa oli ilmoittanut, että hän ei vielä vahvista puheenjohtajiston vaalia, vaan hän oli kehottanut A:ta olemaan yhteydessä hiippakunnan kansliaan sopiakseen tapaamisajankohdan hänen kanssaan. Kirjeessään 6.5.2024 arkkipiispa oli vahvistanut puheenjohtajien vaalin varapuheenjohtajien osalta, minkä hän oli todennut tulleen tarpeelliseksi, jotta valtuuston ensimmäinen sääntömääräinen kokous on mahdollista pitää ilman erillistä puheenjohtajamääräystä, kun puheenjohtajan vaali oli hänen kirjeestään ilmenevästä syystä vielä vahvistamatta.

Helsingin ortodoksisen seurakunta on asiasta apulaisoikeuskanslerille antamassaan selvityksessä todennut A:n toimineen puheenjohtajana ilman, että hänen vaalinsa oli virallisesti vahvistettu. Kerrottu menettely on seurakunnan mukaan ristiriidassa kirkkojärjestyksen säännösten kanssa. Seurakunnan mukaan A:lla ei ole ollut oikeutta toimia valtuuston puheenjohtajana ja toimittaa kokouskutsua valtuuston jäsenille ennen kuin hiippakunnan piispa on vahvistanut puheenjohtajan vaalin. Seurakunta on todennut, että hiippakunnan piispalla on itsenäinen harkintavalta asiassa eikä seurakunnanneuvosto voi tehtävässään arvioida hiippakunnan piispan perusteita toimivaltansa mukaisille virkatoimilleen asiassa.

Seurakunta on todennut, että piispan kanta ei ole voinut tulla A:lle yllätyksenä, sillä piispa oli kanteluun liitettyjen asiakirjojen mukaan huomauttanut jo aiemmin valtuustolle tilanteesta. Seurakunnanvaltuuston kokouksessa 23.5.2024 oli esitetty kokouksen esityslistan mukaisessa laillisuutta ja päätösvaltaisuutta koskevassa kohdassa huomautus, ettei kokousta ollut kutsuttu koolle laillisesti. A:n jatkettua kokousta muutama osanottaja oli poistunut paikalta ennen sisältoasioiden käsittelyä, jolloin kokous oli menettänyt päätösvaltaisuuden myös kokoukseen osallistuvien valtuuston jäsenten määrän perusteella.

Seurakunta on vielä huomauttanut, että kokoukset olisi voitu hoitaa laillisessa järjestyksessä varapuheenjohtajan toimiessa kokouksen puheenjohtajana ja koollekutsujana siinä ominaisuudessa. Seurakunnan näkemyksen mukaan A:n toiminnassa on kyse joko toimivallan ylittämisestä tai toiminnasta ennen kuin mitään toimivaltaa on syntynyt.

A on todennut selvityksessään, että kirkkojärjestyksen puheenjohtajan vahvistamista koskevassa säännöksessä ei tarkemmin säännellä sitä, mikä juridinen merkitys piispan vahvistamisella on. Siten vahvistamismenettelyn oikeudellinen luonne on hänen käsityksensä mukaan tulokinnanvarainen erityisesti tilanteissa, joissa piispa kieltäytyy vahvistamasta vaalia tai viivyttää vaalin vahvistamista. Seurakunnan käytäntönä on A:n mukaan ollut, että valtuusto aloittaa työskentelyn jo ennen vaalin vahvistamista. Valtuuston on vastuullisesti kyettävä hoitamaan lakisääteiset velvoitteensa kaikissa olosuhteissa ja ilman aiheetonta viivytystä, eikä se voi jäädä odottamaan hiippakunnan piispan päätöstä vaalin vahvistamisesta. A on oman käsityksensä mukaan hoitanut valtuuston puheenjohtajan tehtäviä poikkeuksellisessa tilanteessa asianmukaisella tavalla toimivaltuuksiaan ylittämättä.

Arviointi

Ortodoksisesta kirkosta annetun lain (985/2006) 5 §:n 1 momentin mukaan kirkon toiminnasta ja hallinnosta säädetään kirkkojärjestyksessä.

Ortodoksisen kirkon kirkkojärjestyksen (174/2007) 81 §:n 2 momentin mukaan seurakunnanvaltuusto valitsee puheenjohtajan keskuudestaan ja hiippakunnan piispa vahvistaa valtuuston puheenjohtajan vaalin.

Asiasta käytettävissä olevan selvityksen perusteella A on kutsunut seurakunnanvaltuuston koolle, toimittanut valtuutetuille kokouksen esityslistan ja toiminut seurakunnanvaltuuston kokouksessa puheenjohtajana, vaikka hiippakunnan piispa ei vielä ollut vahvistanut puheenjohtajan vaalia. Helsingin ortodoksisen seurakunta on selvityksessään todennut A:n näin menetellessään toimineen ilman toimivaltaa. Menettely ei seurakunnan ilmoittaman mukaan ole ollut välttämätöntä seurakunnanvaltuuston toimintakykyisyyden turvaamiseksi. Minulla ei ole perusteita arvioida asiaa toisin.

Johtopäätös ja toimenpide

A on 24.4.–23.5.2024 toiminut seurakunnanvaltuuston puheenjohtajana ilman toimivaltaa, sillä hiippakunnan piispa ei ollut ortodoksisen kirkon kirkkojärjestyksessä säädetyllä tavalla vielä vahvistanut puheenjohtajan vaalia. Kiinnitän kerrotun vuoksi A:n huomiota ortodoksisen kirkon toimintaa ohjaavien säädösten noudattamiseen hänen toimiessaan ortodoksisen seurakunnan hallinnossa.

Asia ei anna aihetta muihin toimenpiteisiin.

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti.

Apulaisoikeuskanslerin sijainen

Petri Martikainen

Esittelijäneuvos

Elina Nyholm